

Ens
ha arribat

Tot als
Països
Catalans

El PSOE tem una gran davallada a Catalunya en les pròximes eleccions. Per aquest motiu, està reorientant la seva estratègia per mirar de guanyar posicions al País Valencià.

Any
Salvador Espriu

Del fons dels ulls de cec
he vist com surt el gos
maligne de la nit i
corre pels camins
amplíssims de la por,
lladrant la meua mort.

Avui és festa

Miquel
Berga

‘Afterplay’

No se'm desanimin pel títol i segueixin llegint perquè del que es tracta és que no es desanimin pel títol anglès d'una obra que es representa en català al petit Espai Lliure de Montjuïc. *Afterplay* és una peça breu de l'irlandès Brian Friel, un exercici de reescritura creativa a partir d'un autor tan canònic com Txèkhov. Friel agafa l'entranyable Sònia de *L'oncle Vània* i l'Andrei, el germà baliga-balaga de *Les tres germanes*, i els asseu en un bar al cap de vint anys. Dos personatges ficticis, provinents de dues obres de Txèkhov, reapareixen i xerren del seu present i del seu passat a còpia de vodka i mitges veritats. La capacitat per a l'autoengany els dona consoli i coratge –fortalesa, potser– per seguir vivint amb les seves soledats. En una hora, Friel destil·la el fons i la forma de l'univers de Txèkhov. Si el text és una joia de joc in-

Si el text és una joia de joc intertextual, la interpretació dels dos actors és memorable

tertextual, la interpretació dels dos actors és memorable. La Fina Rius recrea una Sònia literalment inoblidable.

El muntatge, en la seva senzillesa, és un exemple espectacular del potencial del teatre de petit format i de la força suggeridora i evocadora de la paraula en escena. Una part de la màgia de l'espectacle prové del fet de veure en català l'obra d'un irlandès que, en anglès, ha recreat el llenguatge subtil d'un rus. La traducció, deia Steiner, és la llengua dels europeus. No seria això la idea potent i engrescadora d'Europa? No hi ha aquí, sense euros ni estats, sense presses ni sorolls, l'esperit sublim d'una gran comunitat? L'estrident Tolstoi el trobava una mica "nena", a Txèkhov. Venia a dir que a les seves obres els personatges seuen en un sofà a la primera escena i tornaven a seure al mateix sofà a la darrera. Més acció!, clamava el barbut. El mestre Txèkhov, però, és el que ha deixat marca perquè el públic entén que els personatges seuen al mateix sofà, sí, però que els han passat tantes coses "per dins" que ja cap d'ells no és la mateixa persona. Per parlar de la vida amb les grans minúscules ningú com Txèkhov. Per veure teatre de primera, aquests dies, només calen dotze euros i ganes de tancar-se una hora al petit Espai Lliure.

L'endemà del dissabte

Matthew Tree

Inflexible. Que la llei Wert sigui poc pràctica –per dir-ho d'alguna manera– no ho dubten ni tan sols els observadors estrangers unionistes, com ara una periodista nord-americana que vaig conèixer dimarts passat ("No pots tocar l'ensenyament dels fills de la gent així! Com és que permeten que faci el que fa?") o bé el columnista conservador Matthew Parris, que va escriure a *The Times*, ja fa unes setmanes: "La llei del senyor Wert és un insult –intencionat– als catalans."

□□□

Calb. Ara bé, quan arribi el Dia de la Independència tindrem, per primer cop, la possibilitat no només de relegar la llei Wert als peus de pàgina dels llibres de psicotèoria, sinó també la de corregir algu-

nes aberracions menors del sistema d'ensenyament actual. Em refereixo sobretot a la manera indescriptible en què s'ensenyen les dues llengües oficials a Catalunya, des de fa dècades, tot tractant els nens de primària com si fossin uns filòlegs en potència que han de saber com identificar, posar per cas, els accents diacrítics o bé els determinants demostratius i indefinits o bé els adverbis de temps, lloc, quantitat i manera o bé els pronoms forts, demostratius, indefinits i interrogatius...

□□□

Inútil. Per què carai uns nens de deu anys han de tractar aquestes llengües com si pertanyessin a una branca de les ciències aplicades? De què serveix, dissecar textos fins que

Manifestació contra la LOMQE ■ JUANMA RAMOS

només en queden els seus components sintàctics? Doncs, us diré per a què serveix: per fer que els nens arribin a considerar totes les llengües –incloent-hi la/les pròpia/es– com a coses artificials, avorrides i impossiblyment complexes; per aconseguir que cada cop que

mirin un text qualsevol, no puguin copsar-ne ni el ritme, ni la gràcia, ni el sentit profund, perquè han estat ensinistrats a tractar-lo com una mena de fórmula algebraica. Jo creia que dominava més o menys qualsevol tema relacionat amb el llenguatge, havent publicat 14 llibres en dos idiomes; però resulta que no, perquè quan els fills em demanen què és un diftong creixent o un sintagma nominal, els he de dir la veritat: "Ni punyetera idea, carinyo." Em consta que aquesta insistència a reduir el llenguatge a un sudoku sintàctic és una tradició afrancesada que s'ha arrelat també a Espanya i Portugal. Doncs eliminem-lo a casa nostra tan bon punt puguem, si us plau. Que per a això serveixen les lleis.

□□□

Vuits i nous Quiosquers

Manuel
Cuyàs

Quan estudiava a la Universitat em van fer llegir el llibre *Espanya 1808-1939*, un totxo de l'historiador Raymond Carr editat per Ariel. Com que no el trobava a cap llibreria perquè els altres estudiants de la massificada universitat dels setanta hi havien passat abans que jo, amb tota la seguretat i tota la confiança vaig recórrer als quioscos de la Rambla de Barcelona. El vaig trobar en el primer, el que hi ha baixant a mà esquerra.

Passats trenta o quaranta anys, un quiosc ens oferiria avui un llibre savi d'història o de la matèria que fos editat per una editorial especialitzada? Passo sovint per davant d'aquell quiosc i s'ha

transformat en una botiga de *souvenirs* i samarretes del Barça. Quatre diaris perquè no sigui dit, i ni rastre ni memòria de llibres, erudits o de consum ràpid. Els turistes de mig món conflueixen a la Rambla de Barcelona perquè les guies que duen obertes a les mans els asseguruen que els quioscos d'aquell carrer sobreixen de

paper diari, de paper setmanari i de paper de tota mena, i quan hi arriben es troben que els que no han plegat el ram i han tirat la lona els venen un clauer amb la cara d'un jugador de futbol.

La meua quiosquera està compungida: "Vostè, que és de la premsa, no hi pot fer res?" No hi puc fer res de què, senyora? "Hi ha diaris que es regalen al tren, als autobusos i a les portes de les universitats i jo cada cop faig menys calaix. Alguns clients que tenia van a l'estació o a la parada de l'auto-

bús i sense comprar el bitllet ni fer cap viatge se'n serveixen directament." No pas tots els diaris. "No tots, però sí els de més sortida." M'explica que alguns matins, quan va per obrir la parada, es troba gent que ha desfet els paquets de diaris que el repartidor li ha deixat una estona abans i n'agafen exemplars. "Quan els crido l'alto em miren sorpresos i em pregunten: «Ah, però que no són gratis?»"

Observo el quiosc. Les samarretes comencen a ser invasores. "L'altre dia, el cas contrari: veig al mig de la plaça un senyor que ven *La Vanguardia*. Havia anat a l'estació a arreplegar-ne unes dotzenes i feia un negociet." Li dic que no tot està perdut, si encara hi ha gent convençuda que la informació s'ha de pagar, però em mira amb una cara de desolació que ho diu tot i que jo, que "sóc de la premsa", li entenc perfectament.

ANTHONY GARNER